

FİDANCILIK TEKNİĞİ

DERS 2: FİDANLIK İŞLETMELERİ İÇİN YER SEÇİMİ

Öğr.Gör.Hande ASLAN

2. AÇIK ALAN FİDANLIK İŞLETMELERİ İÇİN YER SEÇİMİ

- Tesis edilecek fidanlığın büyüklüğü mevcut koşullara göre önceden belirlenmelidir. Alanın küçük tutulduğu işletmelerde daha sonra genişletme olanağı olamayacağı için ileride problemler ortaya çıkar. Aksi durumda imkânlar düşünülmeden çok geniş tutulan bir fidanlık alanı verimli arazinin bir kısmının boş kalmasına neden olur.

Tesis edilecek fidanlığın büyüklüğünde;

1. Başta maddi olmak üzere eldeki imkânlar,

2. Civar pazarın büyüklüğü ve gelecekte pazarlaması öngörülen fidan miktarı,

3. Yetiştirilecek bitki türleri,

Yetiştirilecek türler olarak iğne yapraklı, yapraklı ağaç fidanları, ağaççık ve çalı formunda süs bitkileri yetiştirme amaçlarına göre de fidanlıklar değişir.

4. Fidanlığın esas alacağı yetiştirme tekniği, uygulanacak yöntemler ve rotasyon sistemleri,

Fidanlıkta uygulanması öngörülen yetiştirme tekniği fidanlığın büyüklüğüne etki yapar. Yetiştirilecek fidanların; ekim fidanı, köklü fidan veya repikaj görmüş fidan olarak topraklı veya tüplü fidan yetiştiriciliğine göre de fidanlığın büyüklüğü değişir.

5. Fidanlıkların fidanlıkta kalacağı süre ve dolayısıyla satış yaşı etkili olur.

Fidanlıkların fidanlıkta kalacağı süre yani satış yaşları da fidanlığın büyüklüğüne etki eder. Yavaş büyüyen türlerin yetiştirildiği fidanlıklarla, yaşlı fidan satışları öngörülen fidanlıklar büyük alanlarda çalışma mecburiyetindedir.

- *Örneğin bir yaşında satılan Ligustrum, Çin kavağı, keçi söğüdü fidanlık parsellerini bir üretim devresi için işgal eder.*
- *8–10 yaşında satılan bir göknar ise fidanlık sahasını en az 8–10 yıl işgal edecek ve bunun içinde 8–10 misli daha fazla yetiştirme sahasına ihtiyaç olacaktır.*

2.1. Genel ve Özel Mevki Özellikleri

1. Fidanlık yeri, üretilip yetiştirilecek tür veya türlerin doğal yetişme ortamı isteklerine uygun olmalıdır.
2. Fidanlık yerinin üretilen fidanların kullanılacağı rakımlara göre daha alçak yükseltilerde olması istenir. Çünkü rakım arttıkça vejetasyon süresi kısalır. Ayrıca alçak rakımlarda don zararı azalır, gelişme dönemi uzadığından bitkiler daha iyi gelişmektedir.
3. Fidanlıklar deniz kenarlarında tesis edilmemelidir. Mecbur kalınırsa denizden 100 m içeride kurulabilir. Rüzgarla taşınabilecek olan tuz zerreciklerinin etkisini kırmak için, fidanlık çevresinde, tuza dayanıklı akkavak, ılgın, karaçam gibi türlerle rüzgar perdeleri oluşturulmalıdır.

4. Derin vadi ve boğazlara fidanlık kurulmamalıdır. Bu alanlarda rüzgar zararı artmakta, fidanlar yeterince güneşlenememekte, bu yüzden boylu fakat cılız bir büyüme sergilemektedir.

Vadi nedir? : Eğime bağlı olarak harekete geçen suların derine aşındırması sonucunda oluşan ve kaynaktan ağza doğru sürekli inişi bulunan, uzun çukurluklara vadi denir.

Boğaz nedir? : Akarsuyun, iki düzlük arasında bulunan sert kütleyi derinlemesine aşındırması sonucunda oluşur.

5. Kurak bölgelerde kuzey; yağışlı bölgelerde güney bakılar seçilmelidir. (Fidanlık yoğun ağaçlıklar içinde kurulacaksa, kuraklık etkenine karşın, alanın kuzeyi mümkün olduğunca açık bırakılmalıdır. Bu tip fidanlıklarda çoğunlukla gölge ve yarı gölge türleri üretilir.)
6. Fidanlıklar tarla kenarlarında kurulmamalıdır.
7. Fidanlık kurulacak yerin çevresinde, hava ve toprak kirliliğine yol açan tesisler bulunmamalıdır.
8. Fidanlık tesis edilecek yer düz olmalıdır. Ekim parsellerinin eğimi %1-2' den, çelik ve şaşırtma parsellerinin eğimi %5'ten fazla olmamalıdır.

2.2. İklim Özellikleri

1. Yağış miktarı : Fidanlıklarda yağış yetersizliğinin etkileri sulama ile giderilebileceğinden, yıllık yağış toplam miktarı o kadar da önemli değildir.

2. Sıcaklık: Seçilecek alanın sıcaklık şartları mutlaka yetiştirilecek türlerin sıcaklık isteklerine uygun olmalıdır.

➤ *Günlük sıcaklığın 40 derecenin üzerinde seyrettiği yerlerde fidanlık kurmak sakıncalıdır. Çünkü 32 derecenin üzerindeki sıcaklıklar, pek çok türün gelişimini sınırlar.*

➤ *Sıcaklıkların yüksekliğine bağlı olarak fotosentez ve solunum dengesi bozulur.*

3. Rüzgar: Soğuk ve yakıcı rüzgar etkilerine açık yerlerde fidanlık kurulmamalıdır. Hiç rüzgar almayan yerler de fidanlık tesisi için uygun değildir. Çünkü pişkinleşmenin yeterince olabilmesi için ve sonbahar etkilenmemesi için asgari rüzgâr hızı 3 m/sn olmalıdır.

4. Don tehlikesi: Don tehlikesi olan çukur alanlar fidanlık tesisi için uygun değildir. Don tehlikesi olan yerlerde arazinin hafif eğimli olması gerekir.

2.3. Toprak Özellikleri

1. İdeal fidanlık toprağı 120-150 cm arasında olmalıdır.
2. Drenaj problemi olmayan alanlarda minimum 60 cm toprak derinliğı kabul edilebilir.
3. Toprağın yüzeyden itibaren, 45-50 cm'lik üst kısımlarında taş sorunu olmamalıdır.
4. Taban suyu 120-150 cm derinlikte olmalı, 60 cm'den yukarı olmamalıdır.

5. Toprak hafif olmalıdır. Ağır bünyeli yani aşırı nemli topraklarda fidanlar, köklerinin emme yetenekleri azaldığı için, topraktaki suyu alamaz ve fizyolojik kuraklık nedeniyle cılız kalır veya ölür.

6. İdeal toprak %15-25 arasında kil içermelidir.

7. Ana taş kalker ise yüzeye yakın olmamalıdır. Aksi takdirde, sulama sonrası yüzeye yakın kısımlarda kalsiyum birikmesi olur ve fidanlarda kloroz zararı görülür.

Hatırlatma: Kloroz, ya toprakta yeteri kadar demir elementi bulunmamasından veya toprakta yeteri kadar demir mevcut olduğu halde, demirin kireçli toprak tarafından tutulması nedeniyle bitki tarafından alınamamasından ileri gelir.

8. Toprak pH'ı 5,0-7,2 arasında olmalıdır.

➤ *ph 4,0-4,4 aralığında olduğunda bitkiler N, P, K, Ca, Mg 'dan yararlanamamaktadır.*

➤ *ph 7,5-8,5 aralığında olduğunda ise Fe, Cu, Zn, B, Mn gibi elementlerin alımı sınırlanır.*

9. Toprak tuzluluğu %1,5 'i aşmamalıdır.

10. Organik madde içeriği en az %10 olmalıdır.

2.4. Su ihtiyacı

1. Fidanlıklar için en uygun yer sulama ihtiyacının az olduğu, düzenli yağış alan yerlerdir.
2. Kuyu suyu ve klorlu şehir sularından ziyade, uygun akarsulardan elde edilecek sular sulama suyu olarak kullanılmalıdır. Bu bakımdan fidanlığın akarsu yakınlarına tesis edilmesi en sağlıklıdır.
3. Suyun kullanıldığı dönemlerde mutlaka su analizleri yapılmalıdır.

2.5. Ekonomik Şartlar

1. Fidanlık pazara yakın olmalıdır.
2. İşçi kaynaklarına yakın olmalıdır.
3. Fidanlık kurulacak saha ileride genişletilebilecek bir alanda tesis edilmelidir.
4. İyi bir Pazar etüdü yapılmalıdır.

İyi fakat pahalı bir arazi, az elverişli fakat ucuz bir araziden daima daha ekonomiktir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Genç, M. 2012. Süs Bitkisi Yetiřtiricilięi (Temel retim Teknikleri), Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, Yayın no:55, Isparta.
- rge, Suad, 1992. Ağaç ve Süs Bitkileri Fidanlık ve Yetiştirme Tekniği, İstanbul Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 3676, İstanbul.
- Anonim, 2009. Fidan retimi, Milli Eęitim Bakanlığı ve evre ve Orman Bakanlığı Modülü, Ankara.
- Anonim, 2007. Aşıyla retim, Milli Eęitim Bakanlığı MEGEP Modülü, Ankara.
- Anonim, 2007. Çelikle retim, Milli Eęitim Bakanlığı MEGEP Modülü, Ankara.
- Anonim, 2011. Fidanlık işletmesinin Kuruluřu Hazırlığı, Milli Eęitim Bakanlığı Modülü, Ankara.
- Anonim, 2013. Fidanlık Kuruluř Planı, Milli Eęitim Bakanlığı Modülü, Ankara.
- Yetgin, M.A. 2010. Meyve Ağaçlarının Aşılanması. Samsun Valilięi İl Tarım Müdürlüęü, Samsun.